

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

Instituția de învățământ superior	Universitatea „Stefan cel Mare” din Suceava
Facultatea	Litere și Științe ale Comunicării
Departamentul	Limbi și Literaturi Străine
Domeniul de studii	Filologie
Ciclul de studii	Masterat
Programul de studii	TEORIA ȘI PRACTICA TRADUCERII

2. Date despre disciplină

Denumirea disciplinei	TEORIA ȘI PRACTICA TRADUCERII EDITORIALE (I)					
Titularul activităților de curs	Lector univ. dr. Elena-Camelia BIHOLARU					
Titularul activităților aplicative	Lector univ. dr. Elena-Camelia BIHOLARU					
Anul de studiu	II	Semestrul	3	Tipul de evaluare	E	
Regimul disciplinei	Categorია formativă a disciplinei DSI – Discipline de sinteză; DAP – Discipline de aprofundare					DAP
	Categorია de opționalitate a disciplinei: DI - impusă, DO - opțională, DF - facultativă					DO

3. Timpul total estimat (ore alocate activităților didactice)

I a) Număr de ore, pe săptămână	4	Curs	2	Seminar	-	Lucrări	1	Proiect	1
I b) Totalul de ore (pe semestru) din planul de învățământ	56	Curs	28	Seminar	-	Lucrări	14	Proiect	14

II. Distribuția fondului de timp pe semestru	ore
II.a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe	42
II.b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren	75
II.b) Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri	75
II.d) Tutoriat	
III. Examinări	2
IV. Alte activități (precizați):	

Total ore studiu individual II (a+b+c+d)	192
Total ore pe semestru (Ib+II+III+IV)	250
Numărul de credite	10

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

Curriculum	•
Competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

Desfășurare a cursului	• Condiții de învățare activă și interactivă, activități didactice desfășurate în spirit euristic, problematizant;	
Desfășurare aplicații	Seminar	•
	Lucrări	• Sală de curs echipată cu mijloace de învățământ (PC, videoproiector, tablă) și material didactic (prezentare PowerPoint, dicționare, fișe sintetice, etc.)
	Proiect	• Sală de curs echipată cu mijloace de învățământ (PC, videoproiector, tablă) și material didactic (prezentare PowerPoint, dicționare, fișe sintetice, etc.)

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale generale	<ul style="list-style-type: none"> • CPG b) Folosirea tehnologiilor de informare și de comunicare specifice Filologiei. • CPG c) Elaborarea de proiecte profesionale și/sau de cercetare în concordanță cu etica profesională. • CPG d) Comunicarea interpersonală, relaționarea în echipă, asumarea de roluri specifice și promovarea valorilor umaniste în mediul profesional și în cel social.
----------------------------------	--

Competențe profesionale specifice	<ul style="list-style-type: none"> • CPS g) Elaborarea unei traduceri sau a unei localizări, individual sau în colaborare, în conformitate cu cerințele comanditarului și cu normele de etică profesională. • CPS h) Identificarea și folosirea adecvată a unei terminologii specifice în vederea realizării unei traduceri specializate. • CPS i) Redactarea și/sau revizuirea traducerii unui text dat drept corpus, individual sau în colaborare, conform normelor editoriale. • CPS j) Gestionarea statutului de traducător, capabil să evolueze și să promoveze valorile umaniste.
-----------------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Aprofundarea de către studenți a competențelor tehnice și a uneltelor metodologice pentru a dezvolta o practică traductivă și a stimula formarea unei culturi a traducerii cu aplicare în domeniul traducerii editoriale, contribuind la valorizarea statutului traducătorului literar în societate. • O1 (CPGb): să gestioneze adecvat tehnologiile de informare și de comunicare specifice Filologiei; • O2 (CPGd): să coroboreze lucrul individual cu dezbaterile colective în aprofundarea procesului traductiv îmbinând <i>savoir-être</i> (asentimentul, receptarea pozitivă, satisfacția și atenția) și <i>savoir-faire</i> (conceptualizarea unei valori, ordonarea generalității); • O3 (CPGc, CPSg): să transpună cunoștințele de specialitate pentru compararea, explicarea, interpretarea și argumentarea alegerii unor strategii traductive pertinente în proiecte profesionale și/sau de cercetare în concordanță cu etica profesională; • O4 (CPSH): să identifice și să aplice diferențiat terminologia specifică fiecărui text dat drept corpus; • O5 (CPSg, CPSi): să planifice și să organizeze procesul de revizuire a traducerii respectând normele de redactare și tehnoredactare editorială, în condiții de autonomie și/sau de împărțire de sarcini profesionale ; • O4 (CPSj): să conștientizeze necesitatea procesului de învățare și formare continuă, dezvoltând în mod creativ o practică traductivă proprie și contribuind la promovarea unei culturi a traducerii;
-----------------------------------	---

8. Conținuturi

Curs	Nr. ore	Metode și strategii didactice	Observații (resurse, corpus, materiale)
• Preliminarii pentru teoria și practica traducerii editoriale	2	sistematizare; problematizare;	Fișa disciplinei
• Cadrul normativ național pentru traducătorul autorizat Cod CAEN 7430 - Activități de traducere scrisă și orală (interpreți); Legea nr. 178 din 4 noiembrie 1997 pentru autorizarea și plata interpreților și traducătorilor; Ordinul nr. 462 din 16 martie 1998 pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 178/1997 pentru autorizarea și plata interpreților și traducătorilor. Standardul european pentru servicii de traducere	2	vizionare și analiză de documente audio-vizuale; conversație euristică; dezbateri; problematizare;	https://caen.ro/caen/7430-activitati-de-traducere-scrisa-si-orala-interpreti https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/11944 https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/Afis/16213 https://www.sertifikasyon.net/ro/detay/en-15038-tercume-hizmetleri-yonetim-sistemi-belgelendirme-sureci-nasildir/
• Competențele unui traducător: competența gramaticală, socio-lingvistică, de discurs, strategică, interlingvistică dobândită, disimulativă, transferată; de traducere, lingvistică și textuală, de documentare, interculturală, tehnică	4	analiză de documente audio-vizuale; conversație euristică;	<i>APIT Asociația Profesională a Interpreților și Traducătorilor</i> https://www.apit.ro/ Percepția traducătorilor români în privința standardului european SR EN 15038 Asociația Traducătorilor din România http://atr.org.ro/diverse/ATR_sondaj_standard_2008.pdf
• Statutul de traducător. Traducătorul de editură. Traducătorul literar. Drepturile traducătorilor literari. <i>ARTLIT – Asociația Română a Traducătorilor Literari</i> • https://www.ceatl.eu/fr/la-revue-du-ceatl-contrepoint	2	analiză de documente audio-vizuale; conversație euristică; dezbateri; problematizare;	https://www.artlit.ro/profesia/situatiacurenta https://www.artlit.ro/profesia/drepturi https://corintjunior.ro/traducatorul-tesator-de-povesti-in-limba-in-care-viseaza/ https://www.editura-art.ro/info/blogitem/interviu-miruna-voiculescu-mi-e-greu-sa-mi-recitesc-

			traducerile-publicate https://www.francezatrader.ro/articole/bl-og/
• Modele de contract. Recomandări contractuale. Burse și stagii de perfecționare continuă.	2	analiză de documente audio-vizuale; conversație euristică;	https://www.artlit.ro/profesia/model-de-contract https://www.artlit.ro/profesia/recomandari-contractuale https://www.artlit.ro/profesia/burse-si-perfectionare
• Traducătorul literar în Franța: regimul social și fiscal; proprietatea intelectuală a traducătorului literar; modele de contract; remunerarea traducătorului literar.	2	analiză de documente audio-vizuale; conversație euristică; dezbateri; problematizare; brainstorming;	https://atlf.org/kit-de-demarrage/#statut-social-et-fiscal https://atlf.org/wp-content/uploads/2021/10/MODELE-DE-CONTRAT-DE-TRADUCTION.pdf Point d'étape SNE/ATLF https://atlf.org/wp-content/uploads/2021/11/Code-des-usages_Point-detapeSNE_ATLF.pdf
• Situația socio-economică a traducătorilor literari. <i>Code des usages pour la traduction d'une œuvre de littérature générale.</i>	2	analiză de documente audio-vizuale; conversație euristică; dezbateri; problematizare;	Enquête ATLF, juillet 2020 https://atlf.org/wp-content/uploads/2021/11/Enque%CC%82te-Socio_2020_protection-copie.pdf https://atlf.org/wp-content/uploads/2021/10/CODE-DES-USAGES.pdf
• Vizibilitatea traducătorului literar. Modelul francez. ATLF (<i>Association des Traducteurs Littéraires de France</i>). ATLAS (<i>Association pour la Promotion de la Traduction Littéraire</i>). CITL (<i>Collège International des Traducteurs Littéraires</i>). MEL (<i>Maison des Ecrivains et de la Littérature</i>). <i>TransLittérature</i> - revue semestrielle éditée par l'Association des traducteurs littéraires de France (ATLF)	4	analiză de documente audio-vizuale; conversație euristică; dezbateri; problematizare;	https://atlf.org/association/ https://www.youtube.com/channel/UCUp55uNXLs-gdfoXmZjLlug/videos https://www.atlas-citl.org/ https://www.atlas-citl.org/conditions-de-sejour/ http://www.m-e-l.fr/ https://www.translitterature.fr/
• Norme de redactare și tehnoredactare în traducerea editorială. Convenții specifice ale limbii țintă. Aspecte practice ale limbii române Aspecte de natură formală (ortografie și punctuație): semne de punctuație; utilizarea majusculilor / minusculilor; scrierea abrevierilor, a acronimelor și a siglelor; scrierea derivatelor, a compuselor, a locuțiunilor, a grupurilor de cuvinte; aspecte legate de forma textelor.	2	lectură și analiză de documente; conversație euristică; sistematizare;	Editura Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava http://editura.usv.ro/index.php?id_cms=7&controller=cms http://www.editura.usv.ro/files/Regulament.pdf Biblioteca Națională https://www.bibnat.ro/dyn-doc/publicatii/NORME%20DE%20REDACTARE.pdf
• Norme de redactare și tehnoredactare în traducerea editorială. Convenții specifice ale limbii țintă. Aspecte practice ale limbii române Aspecte de natură lexicală: situații de evitat; particularități ale neologismelor; soluții de evitare a împrumuturilor forțate; termeni complecși. Aspecte de natură gramaticală: particularități de utilizare; sugestii pentru evitarea unor clișee sau repetiții. Structura frazei: „puncte nevralgice”; variații libere; cacofonia; limbajul neutru din punctul de vedere al genului.	4	analiză de documente vizuale; conversație euristică; sistematizare;	Editura Junimea https://editurajunimea.ro/norme-de-redactare/ Editura Universității "Alexandru Ioan Cuza" din Iași https://www.editura.uaic.ro/pentru-autori/norme-de-tehnoredactare Editura Universității „Dunărea de Jos” din Galați https://www.gup.ugal.ro/index.php/ro/pentru-autori
• Bilanț	2	conversație euristică; sistematizare;	
Bibliografie			
Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Pană-Dindelegan, Gabriela (coord.), Dragomirescu, Adina, 2016, <i>Gramatica de bază a limbii române</i> , ediția a II-a revizuită, Univers Enciclopedic Gold, București, (III 25243, 81'36/G76)			
Boisseau, Maryvonne, 2011, <i>De la traduction comme commentaire au commentaire de traduction</i> , Paris, Presses Sorbonne Nouvelle, (III 24392, 81'25/T80)			
Cassin, Barbara, 2016, <i>Eloge de la traduction: compliquer l'universel</i> , Paris, Fayard (II 54189, 81'25/C28)			

Lederer, Marianne, 2020, *Culture et traduction : au-delà des mots*, Paris, Classiques Garnier, (II 54740,81'25/C94)

Oseki-Dépré, Inès, 2011, *Théories et pratiques de la traduction littéraire*, Paris, Armand Colin, (III 22146,81'25/O-83)

Raguet, Christine, 2004, *De la lettre à l'esprit - traduction ou adaptation?*, Paris, Presses Sorbonne Nouvelle, (III 22157, 81'25/D26)

Reiss, Katharina, 2009, *Problématiques de la traduction*, Paris, Economica : Anthropos, (II 52712, 81'25/R45)

Sapiro, Gisèle, 2012, *Traduire la littérature et les sciences humaines : conditions et obstacles*, Paris, Ministère de la Culture et de la Communication, Secrétariat général, Département des études, de la prospective et des statistiques (DEPS), (II 52284, 81'25/T80)

Sardin, Pascale, 2013, *La cohérence discursive à l'épreuve : traduction et homogénéisation*, Paris, Presses Sorbonne Nouvelle, (III 22863, 81'25/C61)

Schwerter, Stéphanie, 2019, *L'erreur culturelle en traduction: lectures littéraires*, Villeneuve-d'Ascq, Editura Presses Universitaires du Septentrion, (III 25909, 81'25(FR)/S36)

Bibliografie minimală

Boisseau, Maryvonne, 2011, *De la traduction comme commentaire au commentaire de traduction*, Paris, Presses Sorbonne Nouvelle, (III 24392, 81'25/T80)

Raguet, Christine, 2004, *De la lettre à l'esprit - traduction ou adaptation?*, Paris, Presses Sorbonne Nouvelle, (III 22157, 81'25/D26)

Aplicații (lucrări practice) L	Nr. ore	Metode și strategii didactice	Observații (resurse, corpus, materiale)
• Alegerea corpusului în vederea traducerii editoriale. Problematice drepturilor de autor. Aspecte teoretice (inventarierea și analiza unor tipuri variate de text). Aspecte practice (identificarea trăsăturilor și a caracteristicilor particulare la nivel generic, stilistic, etc).	2	dezbateri; problematizare;	Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Monitorul Oficial, Partea I nr. 60 din 26 martie 1996. https://lege5.ro/Gratuit/ge3deoju/legea-nr-8-1996-privind-dreptul-de-autor-si-drepturile-conexe Loi n°57-298 du 11 mars 1957 sur la propriété littéraire et artistique https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000315384/
• Etapele de lucru ale traducerii scrise. Stabilirea normelor de redactare și tehnoredactare din traducerea editorială în concordanță cu specificul corpusului ales.	2	dezbateri; problematizare;	fișe de lucru; https://www.mylandris.com/chroniques-traduction-professionnelle/
• Structura primelor și a ultimelor pagini ale cărții traduse: colecția; seria; coordonatorul seriei; prezentarea autorului; sponsorizările - indicațiile de copyright; ediție îngrijită de; descrierea CIP; ISBN-ul; pagina de titlu – dedicațiile, motto-urile; cuprinsul / tabla de materii; caseta tehnică. Elaborare și completare documente editoriale.	4	lectură și analiză de documente; conversație euristică; sistematizare;	documente în format electronic;
• Aparatul auxiliar intern al cărții traduse: Prefața; Postfața; Nota asupra ediției; Cuvîntul înainte; Bibliografia sau referințele bibliografice; Indexul sau indicele de nume proprii; Glosarul sau indicele de materii. Elaborare și completare documente editoriale.	4	lectură și analiză de documente; conversație euristică; sistematizare;	documente în format electronic;
• Aparatul auxiliar extern al cărții traduse: Cerere de editare a cărții; Declarație de originalitate a traducerii; Formular CIP; Contract de editare carte; Formular ISSN; Formular CIP; Macheta paginii. Elaborare și completare documente editoriale.	2	lectură și analiză de documente; conversație euristică; sistematizare;	Editura Universității „Ștefan cel Mare” din Suceava http://editura.usv.ro/index.php?id_cm_s=7&controller=cms http://www.editura.usv.ro/files/Regulament.pdf
Aplicații (proiect) P			
• Practica traductivă pregătitoare pe corpusul ales. Identificarea dificultăților întâmpinate în funcție de specificul corpusului și stabilirea unor strategii adecvate de soluționare. Sistematizarea dificultăților și a capcanelor gramaticale, lingvistice și stilistice frecvente.	2	dezbateri; problematizare; conversație euristică;	fișe de lucru;
• Analiza comparativă a variantelor de traducere individuală. Critica pozitivă a versiunilor de traducere. Argumentarea și susținerea variantelor personale de	4	lectură și analiză de documente; conversație	fișe de lucru individuale; documente individuale în format electronic;

traducere.		euristică; sistematizare;	
• Elaborarea unei versiuni colective de traducere pentru corpusul ales: coerența textuală / de registru lingvistic / stilistică, armonizarea lexicală, omogeneizarea, etc.	4	lectură și analiză de documente; sistematizare;	fișe de lucru individuale; documente în format electronic;
• Revizuirea finală a traducerii editoriale: verificarea tehnică a formatului electronic; definitivarea corecturii la nivel ortografic / gramatical / sintactic.	2	conversație euristică; sistematizare;	fișe de lucru individuale; documente în format electronic;
• Verificarea lucrării paginate pentru bun de tipar; verificarea listării pe calc.	2	conversație euristică; sistematizare;	documente în format electronic;

Bibliografie

Ghid practic al Departamentului de limba română din Direcția Generală Traduceri a Comisiei Europene
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/styleguide_romanian_dgt_ro.pdf
GHID STILISTIC de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor acquis-ului comunitar, ediția a V-a, revăzută și adăugită INSTITUTUL EUROPEAN DIN ROMÂNIA Direcția Coordonare Traduceri, București, 2008,
http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2020/04/ghid_stilistic_2008_erata-1.pdf
 Ciupa, Anca, 2021, *Ghidul traducătorului: primul ghid dedicat traducătorilor din România*, Oradea, Editura Cartea Ta
 Gouadec, Daniel, 2002, *Profession traducteur*, La Maison du Dictionnaire, Paris, www.profession-traducteur.net
 Gouadec, Daniel, 2004, *Faire traduire*, La Maison du Dictionnaire, www.faire-traduire.net
 Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, Vintilă-Rădulescu, Ioana, (coord.), 2021, *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, 2019, ediția a III-a revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, București, (DOOM) (III 26384; 038/D39)
 Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, 2016, *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediție revăzută și adăugită, Univers Enciclopedic, (DEX), (P III 747)
 Stoichițoiu-Ichim, Adriana, 2007, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică / Influențe / Creativitate*, editura BIC ALL, București, (III 20293, 81'373/S88)

Bibliografie minimală

Ghid practic al Departamentului de limba română din Direcția Generală Traduceri a Comisiei Europene
https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/styleguide_romanian_dgt_ro.pdf

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

• Cursul și activitățile aplicative sunt compatibile cu activitățile desfășurate în alte universități europene. Conținuturile disciplinei permit dezvoltarea competențelor impuse de partenerii profesionali și de angajatorii specifici domeniului traducerii literare (edituri, instituții culturale).

10. Evaluare

Tip activitate	Criterii de evaluare	Metode de evaluare	Pondere din nota finală
Curs	Cunoașterea terminologiei utilizate în domeniul teoriei și practicii traducerii editoriale; Capacitatea de utilizare adecvată a codurilor, convențiilor și normelor din traducerea editorială; Înțelegerea importanței traductologiei în profesia de traducător;	Evaluare pe parcurs Observația sistematică Evaluare finală Probă scrisă (traducerea și argumentarea teoretică a unei versiuni de traducere editorială/fragment) urmată de verificarea orală a gradului de îndeplinire a cerințelor în lucrarea scrisă;	50 %
Seminar			
Lucrări practice	Capacitatea de a construi argumentări pro/contra, de a realiza analize reflexive și critic – constructive în alegerea soluțiilor traductive; Capacitatea de a opera în mod creativ transferuri cognitive în omogeneizarea versiunilor de traducere;	Evaluare pe parcurs Observația sistematică Probă orală - verificarea versiunilor pe parcurs (proiect individual);	25%
Proiect	Capacitatea de a asuma roluri și activități specifice muncii de revizuire în echipă; Capacitatea de a executa în mod responsabil	Evaluare pe parcurs Observația sistematică Evaluare finală	25%

	sarcini profesionale în condiții de autonomie restrânsă; Capacitatea de a rezolva probleme particulare și de a integra achizițiile proprii disciplinei în contextul multidisciplinar al traducerii editoriale.	Probă orală (proiect de grup de traducere colaborativă);	
Standard minim de performanță			
10.1. Standard minim de performanță evaluare la curs			
<ul style="list-style-type: none"> Comunicarea unor informații utilizând corect limbajul de specialitate vehiculat în cadrul domeniului (teoria și practica traducerii editoriale); 			
10.2. Standard minim de performanță evaluare la activitatea aplicativă			
<ul style="list-style-type: none"> Aplicarea instrumentelor auxiliare ale traducerii în realizarea de analize comparative, în rezolvarea unor situații concrete din procesul de traducere și revizuire editorială; Demonstrarea capacității de analiză, sinteză, abstractizare și concretizare a cunoștințelor teoretice, în construirea unui demers traductiv, în identificarea unor soluții traductive aplicate pe corpusul editorial. 			

Data completării	Semnătura titularului de curs	Semnătura titularului de aplicație
24.09.2024		

Data avizării	Semnătura responsabilului de program
25.09.2024	

Data avizării în departament	Semnătura directorului de departament
26.09.2024	

Data aprobării în consiliul facultății	Semnătura decanului
27.09.2024	